tüyid yatırımcı ilişkileri derneği

MERKEZİ KAYIT İSTANBUL

BORSA TRENDLERİ RAPORU

OCAK - ARALIK 2019

SAYI: XXXI

Değerli Okuyucularımız,

2019 yılının dördüncü çeyreğine ait Borsa Trendleri Raporu ile karşınızdayız.

- Borsa İstanbul'un 13 Aralık 2019 tarihli düzenlemesi sonucunda şirketlerin A-B-C-D Gruplaması kaldırılmıştır. Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem gören şirketlerin ve C-D grubunda bulunan şirketlerin eklenmesi sonucunda BİST TÜM'de işlem gören şirket sayısı 357'ye yükselmiştir.
- 2019 yılında 556 milyon ABD doları net yabancı satışı gerçekleşmiştir. Çıkışın 2018'deki 2 milyar ABD doları seviyesine göre yavaşladığı gözlenmiştir.
- Yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı 2019 yılında %29 seviyesinde gerçekleşirken, bir önceki yıla göre 1 puan azalmıştır.
- Yabancı yatırımcılarda BİST 100, BİST 30, BİST 50 ve BİST Hizmetler endekslerinde elde tutma sürelerinde 2012'den bu yana düşüş trendi devam etmektedir. Ancak bunun dışındaki endekslerde bir önceki yıla göre elde tutma sürelerinde artış yaşanmıştır.

Borçlanma araçları tarafında ise 2018 sonunda %54 olan 1 yıldan kısa vadeli ihraçların toplam içindeki payı 2019 sonu itibarıyla %59'a yükselmiştir. 1-5 yıl vadeli ihraçların payında yaşanan gerileme de dikkate alındığında vadesi yaklaşan ihraçların 1 yıldan kısa vadeye çekildiği görülmektedir. 2018 sonuna kıyasla 5 yıldan uzun vadeli borçlanma araçlarının payında kayda değer bir değişiklik olmamıştır. TL faiz oranlarında düşüş beklentisi ile önümüzdeki dönemde 1 yıldan kısa vadeli ihraçların refinansmanının mümkün olacağına işaret etmektedir.

İyi okumalar ve bir sonraki rapor dönemine kadar verimli çalışmalar dileriz,

MKK Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi

Ekrem Arıkan

TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Derneği Başkanı

Aslı Selçuk

Yasal Uyarı: Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerine ilişkin önemli istatistikler bulabileceğiniz bu raporda yer alan değerlendirme ve bilgiler MKK tarafından açıklanan veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir ve sermaye piyasasındaki alım satım kararlarınızı destekleyecek yeterli bilgiyi içermeyebilir. Burada yer alan veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan MKK ve TÜYİD sorumlu değildir.

Raporun hazırlanmasını sağlayan Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) Veri Depolama ve Raporlama Direktörlüğü Direktörü Özgür Uysal, Uzmanı Ebru Demircan'a, TÜYİD Yönetim Kurulu Üyeleri Başak Öge ve Işıl Bük ile TÜYİD Üyesi Eren Öner, İpek İyisan ve Bahar Efeoğlu Ağar'a teşekkürlerimizi sunarız.

İÇİNDEKİLER

1. BORSA ŞİRKETLERİNİN ENDEKS BAZINDA DAĞILIMI 5
2. HALKA AÇIKLIK ORANLARI 5
3. PİYASA DEĞERLERİ 6
4. İŞLEM HACİMLERİ 7
5. YABANCI İŞLEMLERİ – NET GİRİŞ ÇIKIŞLAR 8
6. UYRUK BAZINDA İŞLEM HACMİ DAĞILIMI 9
7. UYRUK BAZINDA YATIRIMCI SAYISI VE PİYASA DEĞERİ 11
8. ENDEKS VE UYRUK BAZINDA YATIRIMCI SAYILARI 13
9. ENDEKS VE UYRUK BAZINDA PORTFÖY DEĞERLERİ (MİLYAR TL) 13
10. YABANCI YATIRIMCILARIN PORTFÖY DEĞERİ VE YATIRIMCI SAYISI SIRALAMASI 14
11. MENKUL KIYMET BAZINDA YATIRIMCI SAYISI VE PİYASA DEĞERİ 15
12. ELDE TUTMA SÜRELERİ 16
13. RİSK İŞTAHI ENDEKSİ 18
14. TÜRKİYE'DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ DÖVİZ CİNSİ BAZLI DAĞILIMI (KÜMÜLATİF) 21
15. TÜRKİYE'DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ KIYMET TİPİ DAĞILIMI (KÜMÜLATİF) 21
16. TÜRKİYE'DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARINA YATIRIM YAPAN YATIRIMCILARIN UYRUK VE KİMLİK TİPİ BAZINDA DAĞILIMI (KÜMÜLATİF) 22
17. TÜRKİYE'DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ İHRAÇÇI BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF) 23
18. TÜRKİYE'DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ VADE BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF) 23

1. Borsa Şirketlerinin Endeks Bazında Dağılımı

2019 yılı sonu itibarıyla BİST TÜM'de işlem gören şirket sayısı 357'ye yükselmiştir.

Endeks	2017 YS	2018 YS	2019 YS
BİST BANKA	13	13	14
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	35	35	39
BİST TİCARET	17	17	17
BİST HİZMETLER	54	61	66
BİST MALİ	88	93	104
BİST SINAİ	150	157	169
BİST TEKNOLOJİ	15	16	18
BİST TÜM	307	327	357

2019 sonu itibarıyla yıl içerisinde gerçekleşen yeni halka arzların ve Gelişen İşletmeler Piyasası'ndan geçişlerin etkisiyle BİST TÜM'de işlem gören şirket sayısı 357'ye ulaşmıştır. 2019 yılının ilk çeyreğinde bu sayı değişmezken ikinci çeyrekte BİST TÜM'de işlem gören şirket sayısı yeni şirketlerin halka arzları ile 329'a, üçüncü çeyrekte ise 331'e yükselmiştir. Mayıs ve haziran aylarında Smartiks Yazılım A.Ş., CEO Event Medya A.Ş. halka arzları tamamlanmış ve payları Borsa İstanbul'da işlem görmeye başlamıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde ise Naturel Enerji ve Derlüks Deri Sanayi ve Ticaret şirketlerinin halka arzları gerçekleşerek BİST TÜM'deki halka açık şirket sayısını 331'e ulaştırmıştır.

Borsa İstanbul'un 13 Aralık 2019 tarihli düzenlemesi sonucunda şirketlerin A-B-C-D Gruplaması kaldırılmıştır. Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem gören şirketlerin ve C-D grubunda bulunan şirketlerin eklenmesi sonucunda BİST TÜM'de işlem gören şirket sayısı 357'ye yükselmiştir.

2. Halka Açıklık Oranları

2018 yıl sonuna göre BİST TÜM'ün toplam halka açıklık oranında yükseliş görülürken, fiili dolaşım oranı düşmüştür.

	HALKA AÇIKLIK ORANI			HALKA AÇIKLIK ORANI (FİİLİ DOLAŞIM)		
ENDEKS	**2017**	**2018**	**2019**	**2017**	**2018**	**2019**
XBANK	43,87%	37,45%	41,15%	32,81%	20,77%	20,24%
XHOLD	41,05%	42,80%	41,64%	33,32%	33,67%	34,43%
XTCRT	56,59%	61,40%	59,37%	44,19%	52,63%	49,90%
XU030	40,76%	44,30%	42,15%	37,77%	40,67%	38,95%
XU050	40,86%	41,11%	42,86%	36,67%	36,60%	37,75%
XU100	41,23%	41,69%	41,36%	35,38%	35,97%	34,87%
XUHIZ	40,90%	43,33%	40,80%	35,04%	38,36%	35,30%
XUMAL	43,09%	39,81%	41,83%	33,11%	25,18%	24,25%
XUSIN	40,88%	39,05%	39,60%	32,22%	30,58%	29,06%
XUTEK	21,26%	28,78%	32,42%	19,49%	27,45%	30,20%
XUTUM	41,00%	39,84%	40,70%	32,63%	29,47%	27,95%

2019 yıl sonu fiili dolaşım halka açıklık oranları incelendiğinde bir önceki yıla göre en yüksek düşüş %38'den %35'e düşüş ile BİST Hizmetler'de yaşanmıştır. Diğer taraftan BİST Teknoloji'nin fiili dolaşım halka açıklık oranı %27,4'ten %30,2 seviyesine yükselmiştir. BİST TÜM'ün fiili dolaşım halka açıklık değeri ise özellikle BİST Hizmetler'deki değişim kaynaklı olarak %29'dan %28 seviyesine gerilemiştir.

3. Piyasa Değerleri

2019 yılında BİST TÜM'de TL bazında yıllık %40, ABD doları bazında %24 artış yaşanmıştır.

MİLYON TL	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	2018 Yılı Değişim	2019 Yılı Değişim
BİST BANKA	209.312	229.698	335.145	10%	46%
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	123.345	102.712	132.889	-17%	29%
BİST TİCARET	45.705	44.629	55.143	-2%	24%
BİST 30	562.566	434.956	558.675	-23%	28%
BİST 50	633.719	530.188	631.151	-16%	19%
BİST 100	721.155	589.759	780.738	-18%	32%
BİST HİZMETLER	173.643	152.460	204.928	-12%	34%
BİST MALİ	370.692	363.190	528.212	-2%	45%
BİST SINAİ	275.493	239.836	335.129	-13%	40%
BİST TEKNOLOJİ	36.842	30.385	30.730	-18%	1%
BİST TÜM	856.670	785.872	1.098.998	-8%	40%

MİLYON ABD DOLARI	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	2018 Yılı Değişim	2019 Yılı Değişim
BİST BANKA	55.492	43.495	56.422	-22%	30%
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	32.701	19.449	22.372	-41%	15%
BİST TİCARET	12.117	8.451	9.283	-30%	10%
BİST 30	149.147	82.362	94.053	-45%	14%
BİST 50	168.011	100.395	106.254	-40%	6%
BİST 100	191.191	111.676	131.437	-42%	18%
BİST HİZMETLER	46.036	28.870	34.500	-37%	20%
BİST MALİ	98.277	68.773	88.925	-30%	29%
BİST SINAİ	73.038	45.415	56.419	-38%	24%
BİST TEKNOLOJİ	9.768	5.754	5.173	-41%	-10%
BİST TÜM	227.119	148.811	185.016	-34%	24%

2018 yılında piyasa değerinde yaşanan düşüş 2019 yılında yerini yükselişe bırakmıştır. 2019 yılında BİST TÜM'ün piyasa değeri TL bazında %40, ABD doları bazında ise %24 artmıştır. TL bazında tüm endeksler artmıştır. Yıllık bazda en yüksek artış %46 ile BİST Banka'da olurken (ABD doları: %30) onu %40 ile BİST Sınai takip etmiştir. En düşük getiriyi ise BİST Teknoloji %1 (ABD doları:-%10) ile sağlamıştır.

4. İşlem Hacimleri

2018 yılında BİST TÜM'ün nominal işlem hacmi %21 artarken, 2019 yılında %27 büyümüştür.

NOMİNAL DEĞER (Milyon)	2017	2018	2019	2017 - 2018 Değişim	2018-2019 Değişim
BİST BANKA	50,677	93,192	108,553	84%	16%
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	51,245	48,430	58,266	-5%	20%
BİST TİCARET	8,521	8,714	10,768	2%	24%
BİST 30	129,423	190,863	221,361	47%	16%
BİST 50	163,415	236,148	268,028	45%	14%
BİST 100	224,390	297,696	356,120	33%	20%
BİST HİZMETLER	61,984	73,230	96,912	18%	32%
BİST MALİ	136,544	172,215	228,241	26%	33%
BİST SINAİ	112,693	129,505	150,016	15%	16%
BİST TEKNOLOJİ	4,991	6,769	9,136	36%	35%
BİST TÜM	316,212	381,719	484,305	21%	27%

MİLYON TL	2017	2018	2019	2017 - 2018 Değişim	2018-2019 Değişim
BİST BANKA	361,921	491,432	558,498	36%	14%
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	125,010	142,179	161,744	14%	14%
BİST TİCARET	39,036	55,981	61,319	43%	10%
BİST 30	907,712	1,415,569	1,448,541	56%	2%
BİST 50	1,071,257	1,602,514	1,609,426	50%	0%
BİST 100	1,248,137	1,763,535	1,807,740	41%	3%
BİST HİZMETLER	334,134	470,925	539,964	41%	15%
BİST MALİ	565,934	692,095	825,005	22%	19%
BİST SINAİ	464,875	668,888	615,719	44%	-8%
BİST TEKNOLOJİ	78,053	134,224	109,849	72%	-18%
BİST TÜM	1,442,996	1,966,132	2,090,537	36%	6%

MİLYON ABD DOLARI	2017	2018	2019	2017 - 2018 Değişim	2018-2019 Değişim
BİST BANKA	98,801	101,775	98,900	3%	-3%
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	34,404	30,955	28,422	-10%	-8%
BİST TİCARET	10,730	11,873	10,791	11%	-9%
BİST 30	247,804	296,901	256,370	20%	-14%
BİST 50	292,654	338,745	284,663	16%	-16%
BİST 100	341,443	374,845	319,464	10%	-15%
BİST HİZMETLER	91,434	101,297	95,312	11%	-6%
BİST MALİ	154,937	145,973	145,725	-6%	0%
BİST SINAİ	127,550	144,964	108,755	14%	-25%
BİST TEKNOLOJİ	21,129	27,339	19,390	29%	-29%
BİST TÜM	395,049	419,573	369,182	6%	-12%

2019 yılında Borsa İstanbul nominal işlem hacmi yıllık %27 artışla rekor seviyede gerçekleşmiştir. Nominal işlem hacmi artarken, TL bazındaki yükseliş %6 ile sınırlı kalmıştır. Diğer yandan ABD doları cinsinden işlem hacmi -%12 düşmüştür.

2019 yılında TL bazında en yüksek işlem hacmi artışı %15 ile BİST Hizmetler'de olurken, onu %14 ile BİST Banka ve BİST Holding ve Yatırım takip etmiştir.

BİST Teknoloji ve BİST Sınai endeksleri TL bazında sırasıyla %18 ve %8 düşmüştür.

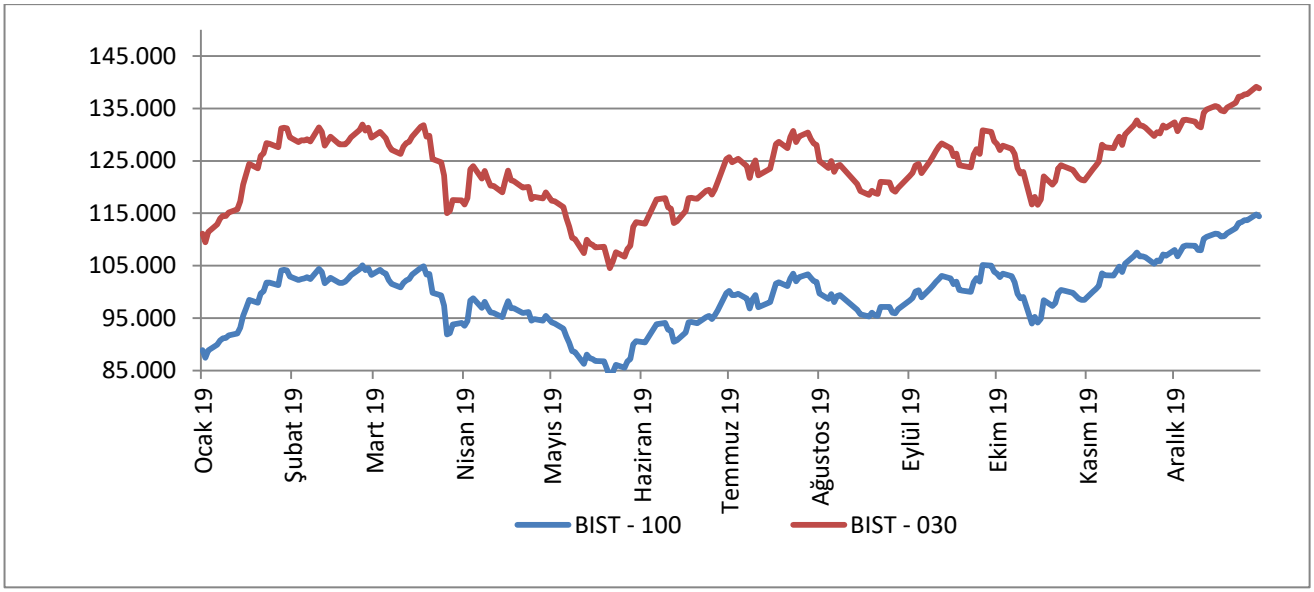

5. Yabancı İşlemleri – Net Giriş Çıkışlar

2019 4. Çeyrekte BİST TÜM'den net 442 milyon ABD doları yabancı çıkışı yaşanmıştır.

MİLYON ABD DOLARI	2017	2018	2019
BİST BANKA	671	(1,104)	146
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	328	(67)	(200)
BİST TİCARET	53	(81)	27
BİST 30	1,739	(1,748)	(740)
BİST 50	1,822	(1,947)	(700)
BİST 100	1,808	(2,008)	(658)
BİST HİZMETLER	1,094	(431)	(55)
BİST MALİ	837	(1,209)	(163)
BİST SINAİ	226	(542)	(311)
BİST TEKNOLOJİ	(369)	205	(27)
BİST TÜM	1,788	(1,977)	(556)

MİLYON ABD DOLARI	2019 1. Çeyrek	2019 2. Çeyrek	2019 3. Çeyrek	2019 4. Çeyrek
BİST BANKA	341	(78)	82	(199)
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	129	(25)	(60)	(243)
BİST TİCARET	(28)	(52)	143	(37)
BİST 30	47	(81)	(193)	(513)
BİST 50	164	(144)	(244)	(477)
BİST 100	229	(177)	(217)	(493)
BİST HİZMETLER	(244)	58	(17)	148
BİST MALİ	502	(145)	(21)	(500)
BİST SINAİ	25	(98)	(193)	(45)
BİST TEKNOLOJİ	(5)	6	18	(46)
BİST TÜM	278	(179)	(212)	(442)

Borsa İstanbul'da 2019 yılında 556 milyon ABD doları net yabancı satışı gerçekleşmiştir. Net yabancı girişi olan iki endeks 146 milyon ABD doları ile BİST Banka ve 27 milyon ABD doları ile BİST Ticaret olurken diğerlerinde ise net satış olduğu görülmüştür. En yüksek net yabancı çıkışı yaşanan endeks ise 311 milyon ABD doları ile BİST Sınai olmuştur.

Son çeyrekte en yüksek net yabancı çıkışı 243 milyon ABD doları ile BİST Holding ve Yatırım Endeksi'nde yaşanırken, onu 199 milyon ABD doları ile BİST Banka endeksi takip etmiştir. Son çeyrekte net yabancı girişi yaşanan tek endeks ise 148 milyon ABD doları ile BİST Hizmetler Endeksi olmuştur.

6. Uyruk Bazında İşlem Hacmi Dağılımı

ENDEKS	2019		2019 4Ç		2019 3Ç		2019 2Ç		2019 1Ç		2018		2018 4Ç	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BİST-TÜM	29%	71%	24%	76%	31%	69%	31%	69%	30%	70%	30%	70%	31%	69%
BİST -030	35%	65%	32%	68%	37%	63%	37%	63%	36%	64%	35%	65%	36%	64%
BİST -050	34%	66%	30%	70%	36%	64%	36%	64%	35%	65%	34%	66%	35%	65%
BİST -100	32%	68%	27%	73%	34%	66%	34%	66%	33%	67%	32%	68%	34%	67%
BİST SINAİ	24%	76%	21%	79%	25%	75%	26%	74%	25%	75%	26%	74%	27%	73%
BİST HİZMETLER	31%	69%	25%	75%	32%	68%	34%	66%	32%	68%	33%	67%	34%	66%
BİST TİCARET	43%	57%	30%	70%	44%	56%	47%	53%	51%	49%	43%	57%	45%	55%
BİST MALİ	32%	68%	25%	75%	36%	64%	34%	66%	34%	66%	33%	67%	32%	68%
BİST BANKA	35%	65%	30%	70%	39%	61%	34%	66%	36%	64%	35%	65%	33%	67%
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	37%	63%	28%	72%	36%	64%	44%	56%	40%	60%	37%	63%	38%	62%
BİST TEKNOLOJİ	25%	75%	22%	78%	26%	74%	27%	73%	24%	76%	21%	79%	24%	76%

Yabancıların işlem hacminde en yüksek paya sahip olduğu endeks %43 ile BİST Ticaret, en düşük paya sahip olduğu endeks ise %24 ile BİST Sınai olmuştur.

Yabancı yatırımcıların BİST TÜM işlem hacmindeki payı 2019 yılında %29 seviyesinde gerçekleşirken, yıllık 1 puan azalmıştır. Dördüncü çeyrekte ise %24 ile 2018 yılı birinci çeyrekten bu yana en düşük seviyesine gerilemiştir. Yılın tamamına bakıldığında tüm endeksler ve aylar bazında en yüksek yabancı payı %58,6 ile Mart'ta BİST Ticaret'te, en düşük ise Aralık'ta %17,6 ile BİST Teknoloji'de gerçekleşmiştir. Yıl başından bu yana BİST TÜM yabancı payı en yüksek seviyesine %34,3 ile Ağustos ayında ulaşmış, en düşük seviyesine %19,5 ile Aralık ayında gerilemiştir.

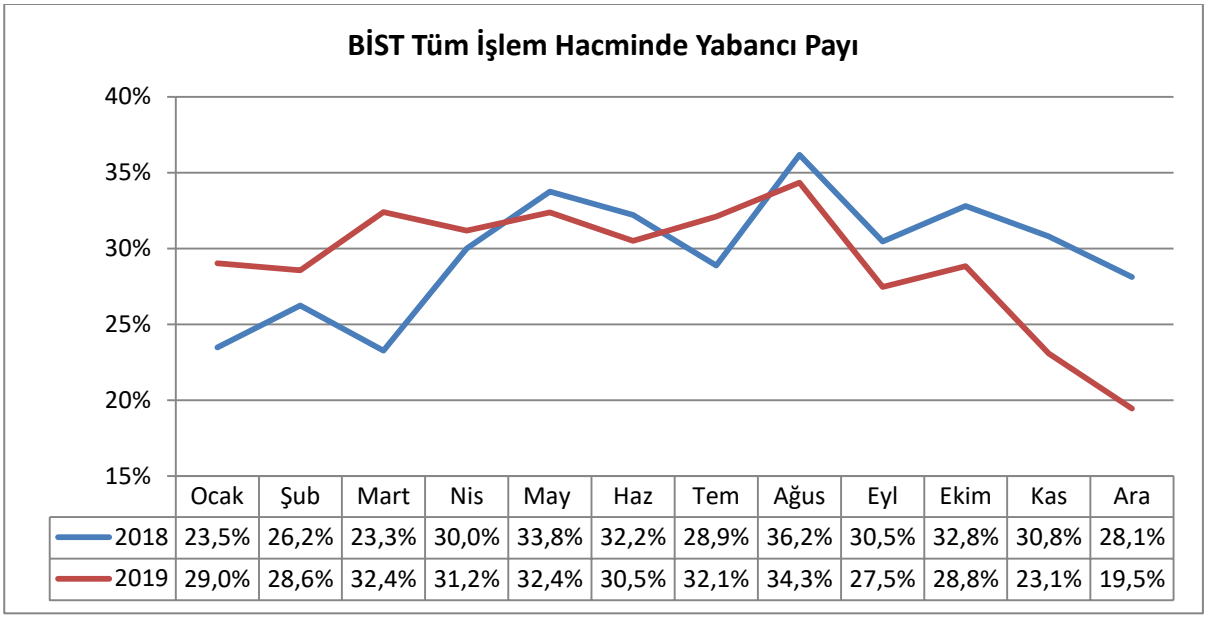

	Ocak	Şub	Mart	Nis	May	Haz	Tem	Ağus	Eyl	Ekim	Kas	Ara
2018	23,5%	26,2%	23,3%	30,0%	33,8%	32,2%	28,9%	36,2%	30,5%	32,8%	30,8%	28,1%
2019	29,0%	28,6%	32,4%	31,2%	32,4%	30,5%	32,1%	34,3%	27,5%	28,8%	23,1%	19,5%

7. Uyruk Bazında Yatırımcı Sayısı ve Piyasa Değeri

Aralık sonunda Borsa İstanbul'daki toplam yatırımcı sayısı yıl sonuna göre artarak 1 milyon 203 bin 438 adet olmuştur. Artış yerli ve yabancı gerçek yatırımcılardan kaynaklanmıştır.

Aralık itibarıyla Borsa İstanbul'daki 1 milyon 203 bin yatırımcının %99,2'si yerlidir.

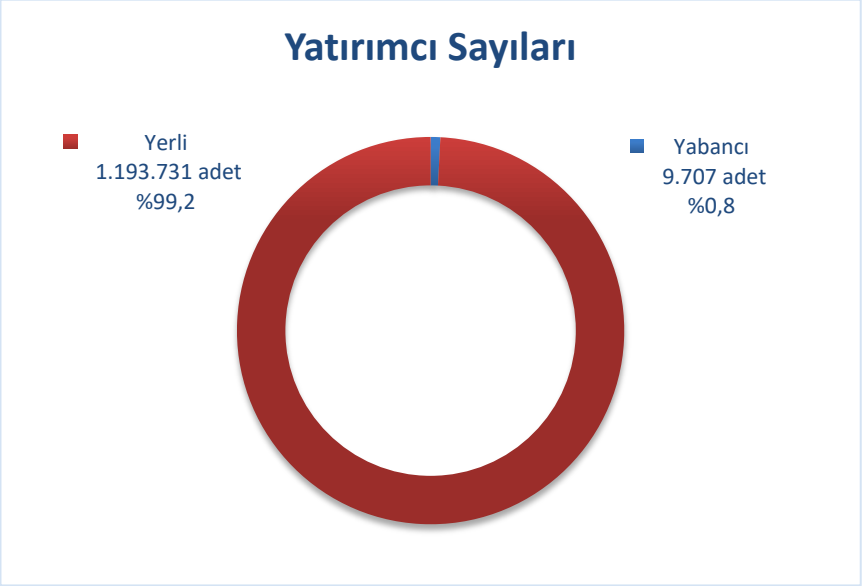

Ocak-Aralık döneminde BİST Tüm işlem hacminde %19 paya sahip olan yabancı yatırımcıların piyasa değerindeki payı %61 olmuştur. Yabancıların elindeki hisse senetlerinin toplam değeri 290 milyar TL'ye yükselmiştir.

Toplam yatırımcı sayısının %1'ini oluşturan yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı %19, piyasa değerindeki payı ise %61 olmuştur.

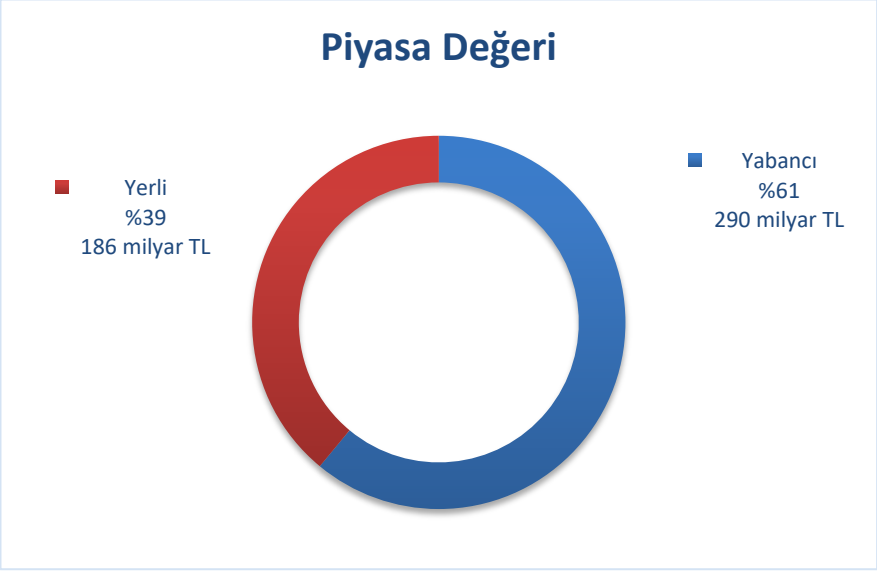

Yerli yatırımcıların %99,5'ini oluşturan bireysel yatırımcılar, yerli portföy değerinin %50'sini elinde bulundurmaktadır.

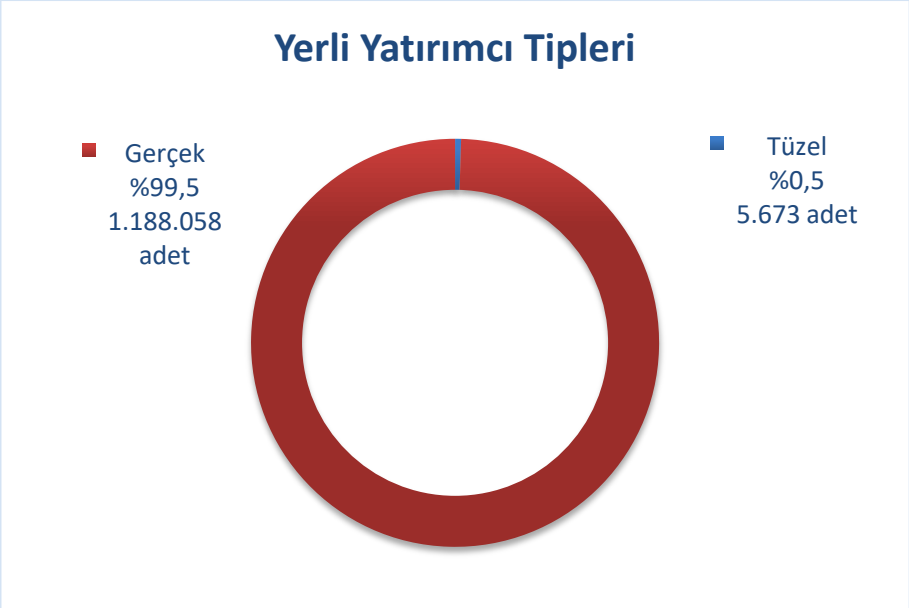

Yabancı yatırımcılar içinde kurumsal yatırımcıların payı %32'dir.

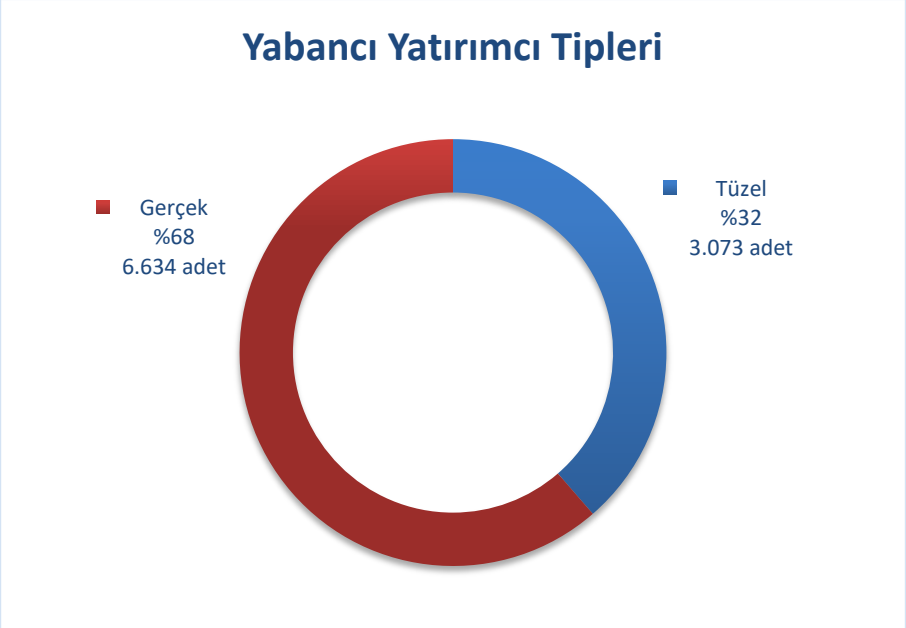

8. Endeks ve Uyruk Bazında Yatırımcı Sayıları

Yatırımcı Sayısı	Ara.19		Eyl.19		Haz.19		Mar.19		Ara.18	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BİST TÜM	9.564	1.157.689	9.577	1.124.889	9.559	1.123.250	9.600	1.122.713	9.567	1.130.218
BİST 100	8.793	975.510	8.914	964.501	8.893	959.555	8.900	951.392	8.850	964.274
BİST 30	5.989	711.529	6.108	720.151	6.067	713.436	6.083	715.795	6.062	717.570
BİST 50	6.433	802.240	6.549	799.377	6.490	806.753	6.592	806.460	6.515	821.148
BİST SINAİ	4.584	655.223	4.505	631.844	4.521	627.367	4.517	628.161	4.494	637.413
BİST HİZMETLER	3.799	420.981	3.800	416.225	3.688	411.561	3.719	411.435	3.679	403.764
BİST MALİ	6.913	684.547	6.892	636.899	6.929	632.999	6.946	630.596	6.925	638.639
BİST TEKNOLOJİ	1.090	163.274	1.060	152.743	1.055	159.339	1.025	155.983	1006	157.875
BİST TİCARET	1.778	104.174	1.759	97.808	1.705	100.406	1.748	95.429	1.684	97.264
BİST BANKA	3.334	335.979	3.359	319.785	3.362	328.692	3.371	324.845	3.394	336.759
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	4.812	345.356	4.745	307.213	4.789	304.125	4.826	302.618	4.804	306.285

Üçüncü çeyrek sonunda artan BİST TÜM'deki yabancı yatırımcı sayısı dördüncü çeyrekte bir miktar azalarak yıl sonunda 9.564 adet olmuştur. 2019 yıl sonunda 2018 sonuna göre en fazla yabancı yatırımcı sayısı artışı 120 yatırımcı ile BİST Hizmetler endeksinde görülürken, BİST Sınai, BİST Teknoloji, BİST Ticaret ve BİST Holding ve Yatırım dışındaki endekslerde yabancı yatırımcı sayısı azalmıştır.

9. Endeks ve Uyruk Bazında Portföy Değerleri (Milyar TL)

Portföy Değeri Milyar TL	Ara.19		Eyl.19		Haz.19		Mar.19		Ara.18	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BİST TÜM	273	174	248	133	219	117	206	114	204	109
BİST 100	200	123	187	101	174	90	170	86	163	83
BİST 30	165	71	158	63	148	57	144	55	139	53
BİST 50	181	89	175	78	163	72	161	71	149	69
BİST SINAİ	65	68	58	52	56	46	57	45	52	41
BİST HİZMETLER	54	29	50	24	45	21	42	20	47	19
BİST MALİ	151	70	137	51	116	45	104	45	102	43
BİST TEKNOLOJİ	3	7	3	5	3	5	3	5	3	6
BİST TİCARET	24	8	25	7	19	6	19	6	22	6
BİST BANKA	113	25	97	22	76	20	68	18	68	18
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	32	24	36	18	35	16	31	16	29	15

2019 yıl sonunda yıllık bazda yerli ve yabancılarda hem yatırımcı sayısı hem de portföy değeri BİST Sınai, BİST Hizmetler, BİST Ticaret ve BİST Holding ve Yatırım endekslerinde artmıştır. Aralık 2019'da bir önceki yıl aynı döneme göre ise BİST Teknoloji dışındaki tüm endekslerde hem yerli hem de yabancı portföy değerlerinde artış görülmüştür.

10. Yabancı Yatırımcıların Portföy Değeri ve Yatırımcı Sayısı Sıralaması

ABD'de yerleşik 1.168 adet yatırımcı toplam yabancı yatırımların %26'sına sahiptir.

Adres Ülkesi	Portföy Değeri (Milyon $)	Payı
AMERİKA BİRLEŞİK DEV.	12.683	26%
KATAR	9.876	20%
BİRLEŞİK KRALLIK	6.695	14%
BİRLEŞİK ARAP EMİR.	3.514	7%
LÜKSEMBURG	2.408	5%
İRLANDA	1.791	4%
HOLLANDA	1.194	2%
CAYMAN ADALARI	1.070	2%
SİNGAPUR	966	2%
İSPANYA	801	2%
DİĞER	7.891	16%

2019 sonu itibarıyla Borsa İstanbul'da en yüksek portföy değerine sahip ilk üç ülkenin ABD, Katar ve İngiltere olduğu görülmektedir. Bir önceki yıl aynı dönemde dördüncü sırada yer alan Katar'ın ikinci sıraya yükseldiği ve üçüncü sırada yer alan Rusya Federasyonu'nun yatırımlarıyla yıl sonunda ilk 15 ülke arasına giremediği görülmüştür. 2018 yıl sonunda ilk 15 ülke arasına giremeyen Birleşik Arap Emirlikleri ise 4. sıraya yükselmiştir.

Bir önceki yıl aynı döneme göre yabancı yatırımcıların portföy değeri içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'nin payı %29'tan %26'ya gerilerken, Katar'ın payı %7'den %20'ye yükselmiştir.

11. Menkul Kıymet Bazında Yatırımcı Sayısı ve Piyasa Değeri

	2018 Aralık		2019 Aralık	
Menkul Kıymet Türü	**Yatırımcı Sayısı**	**Piyasa Değeri (Milyon TL)**	**Yatırımcı Sayısı**	**Piyasa Değeri (Milyon TL)**
Borsa Yatırım Fonu	2.867	182	3.165	292
Devlet İç Borçlanma Araçları	64.141	214.161	50.344	232.248
Diğer Menkul Kıymetler	11.018	18.818	7.289	21.187
Fon	2.872.319	52.961	2.995.712	122.339
Özel Sektör Borçlanma Araçları	78.334	71.534	66.451	92.557
Pay Senedi	1.192.098	791.805	1.216.745	1.184.295
Yapılandırılmış Ürünler	5.191	41	5.664	67
Toplam	**--**	**1.149.503**	**--**	**1.652.987**

12. Elde Tutma Süreleri*

	2019		2018		2017		2016		2015		2014		2013		2012	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BİST TÜM	140	31	133	31	201	35	212	42	251	39	290	41	313	42	389	46
BİST 100	115	28	119	27	185	32	190	36	230	33	268	34	287	37	343	40
BİST 30	109	23	113	21	185	32	178	31	214	28	243	26	260	27	305	33
BİST 50	113	26	114	24	182	29	182	33	223	30	259	29	279	30	330	35
BİST SINAİ	147	38	133	34	213	40	239	67	328	61	417	71	444	63	639	54
BİST HİZMETLER	109	22	111	25	172	27	252	26	304	32	352	30	370	35	533	46
BİST MALİ	166	32	158	36	220	39	193	37	211	33	239	34	267	36	302	43
BİST TEKNOLOJİ	42	24	41	19	76	19	274	41	315	19	571	55	332	39	324	21
BİST TİCARET	322	65	287	80	464	80	461	55	571	50	688	66	651	63	837	41
BİST BANKA	149	20	137	20	202	26	158	22	178	19	207	21	252	26	272	31
BİST HOLDİNG VE YATIRIM	231	61	215	66	287	62	311	97	337	92	392	103	355	65	481	83

**Elde Tutma Süresinin hesaplanmasında, Amerika Sermaye Piyasası Otoritesi (SEC) tarafından Fonlara uygulanan elde tutma süresi formülü kullanılmıştır. Formül; alım ve satım işlemlerinden küçük değerin, portföyün yıllık ortalama değerine bölünerek 365 (gün sayısı) ile çarpılması esasına dayanmaktadır.*

2019'da yabancı yatırımcılarda bir önceki yıla göre BİST 100, BİST 30, BİST 50 ve BİST Hizmetler dışındaki tüm endekslerde elde tutma sürelerinde artış yaşanmıştır. Ayrıca yabancı yatırımcılarda BİST 100, BİST 30, BİST 50 ve BİST Hizmetler'de elde tutma sürelerinde 2012'den bu yana düşüş trendi devam etmektedir.

2019'da yabancı yatırımcılarda 322 günle BİST Ticaret'te elde tutma süreleri en uzun olurken, 42 günle BİST Teknoloji'de en kısa olmuştur.

Yabancı yatırımcılarda tüm endekslerde en uzun elde tutma süreleri 2012 senesinde kaydedilmiştir. En fazla BİST Ticaret'te 837 güne kadar çıktığı gözlenmiştir. Yabancı yatırımcılarda en kısa elde tutma süresinin 41 günle 2018 yılında BİST Teknoloji'de gerçekleştiği görülmüştür.

Yerli yatırımcılarda en uzun elde tutma 2014'te 103 günle BİST Holding ve Yatırım'da görülürken, en kısa elde tutma 19 günle 2015, 2017 ve 2018'de BİST Teknoloji'de ve 2015'te BİST Banka'da görülmüştür.

Yabancı yatırımcılarda 2012'den beri azalış trendinde olan BİST Sınai, BİST Ticaret ve BİST Holding ve Yatırım'da 2019 yılında elde tutma sürelerinde artış gözlenmiştir.

Yerli yatırımcılarda son 3 yıldır azalış eğiliminde olan BİST 100, BİST Sınai ve BİST Teknoloji'de 2019 yılında artış kaydedilmiştir. Yine 2019'da elde tutma sürelerinde bir önceki yıla göre BİST 100, BİST 30, BİST 50, BİST Sınai ve BİST Teknolojide artış görülürken, BİST Hizmetler, BİST Mali, BİST Ticaret ve BİST Holding ve Yatırım'da azalış görülmüştür.

2019’da hem yerli hem yabancı yatırımcılarda BİST Sınai ve BİST Teknoloji’de bir önceki yıla göre elde tutma sürelerinde artış gözlenmiştir.

2018’de yabancı yatırımcıların tüm endekslerde elde tutma süresi kısalmıştır. 2019’da ise en fazla BİST Ticaret (35 gün), BİST Holding ve Yatırım (16 gün) ve BİST Sınai’de (14 gün) olmak üzere BİST Banka, BİST Mali, BİST Tüm ve BİST Teknoloji’de de uzamıştır.

Yabancı yatırımcıların düzenli olarak en uzun elde tuttuğu endeks BİST Ticaret olurken, en kısa elde tuttuğu endeks BİST Teknoloji olmuştur.

Yerli yatırımcıların ise düzenli olarak en uzun elde tuttuğu endeksler BİST Ticaret ve BİST Holding ve Yatırım olurken, en kısa elde tuttuğu endeksler BİST Teknoloji ve BİST Banka olmuştur.

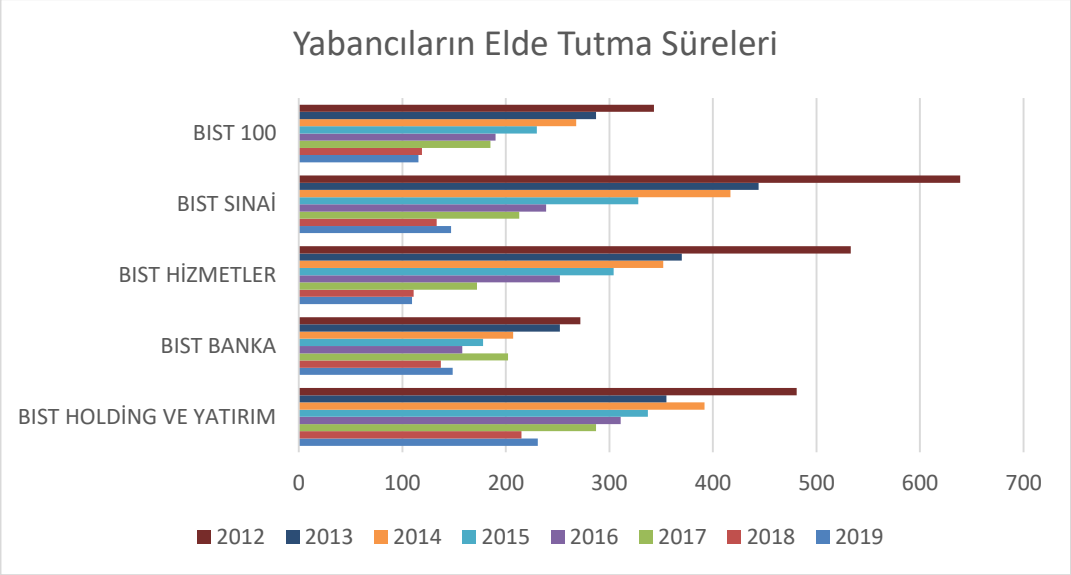

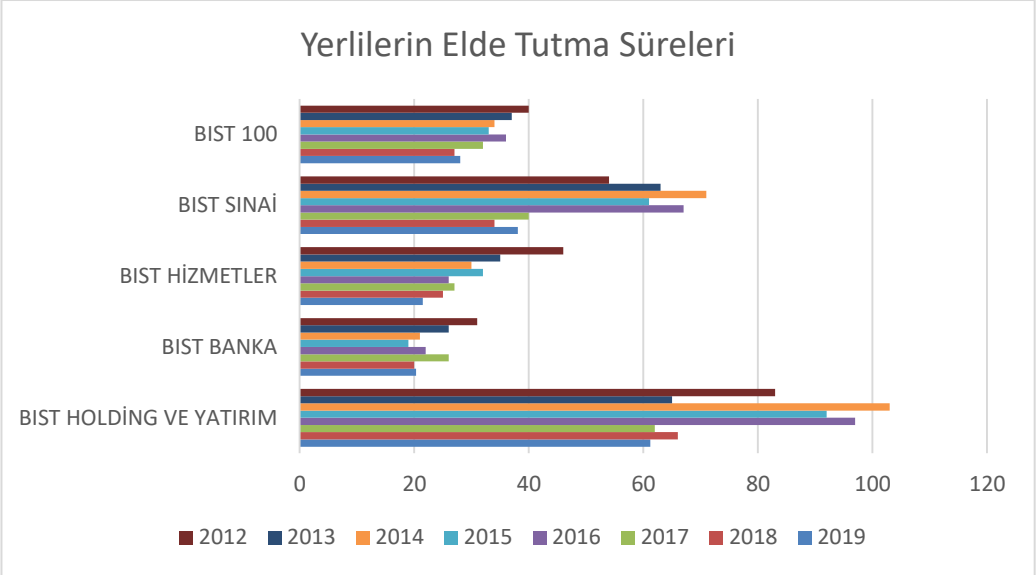

13. Risk İştahı Endeksi

Ekim-Aralık 2019

Aşağıda MKK tarafından 2019 yılının dördüncü çeyrek döneminde açıklanan Yatırımcı Risk İştahı Endeksi (RISE) ile ilgili yorumlar yer almaktadır. 2019 Ekim-Aralık döneminde RISE ortalama değeri 47,4 olarak hesaplanmıştır. RISE eşik değeri 50 olarak kabul edildiğinden, bu dönem ortalaması eşik değerine yaklaşık olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılının son çeyreği eşik değerinin üzerinde bir değer ile başlamış olup, Ekim ayının ikinci haftası itibariyle eşiğin altında düşüş trendine girmiştir. Kasım ayının son haftalarında ise RISE değeri tekrar eşik değerin üzerine çıkmış ve dönemi eşik değerinin üzerinde bir ortalama ile kapatmıştır. 2019 yılının son çeyreğinde en yüksek değer 27 Aralık 2019 tarihinde 57,6 en düşük değer ise 8 Kasım 2019 tarihinde 34,2 olarak gözlemlenmiştir. RISE değeri ilgili döneme 55,1 değeri ile başlamış olup; dönemi 57,6 değeri ile kapatmıştır.

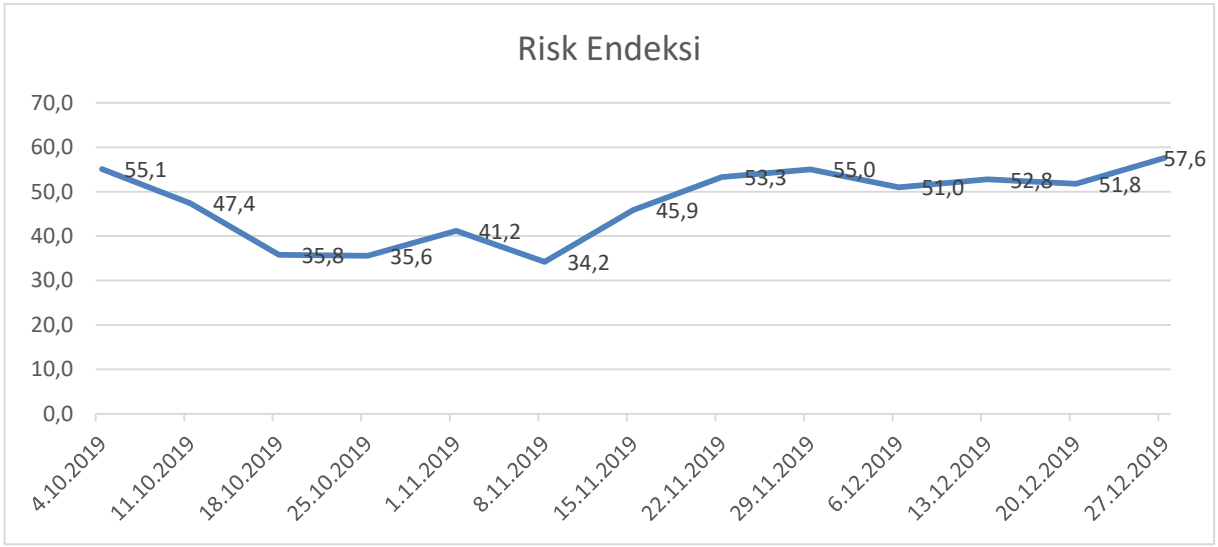

2019 yılının son çeyreğindeki BIST-100 Endeksi trendine bakıldığında, 4 Ekim 2019-27 Aralık 2019 tarihleri arasında RISE ve BIST-100 değerlerinin genel olarak benzer yönde hareket ettikleri görülmektedir.

RISE değerinin 2019 yılı değerlendirmesine bakıldığında, tüm yıl için ortalama değerin 44,9 olduğu görülmektedir. 2019 yılında en yüksek değer 1 Şubat 2019 tarihinde 60,3; en düşük değer ise 17 Mayıs 2019 tarihinde 24,2 olarak gözlemlenmiştir.

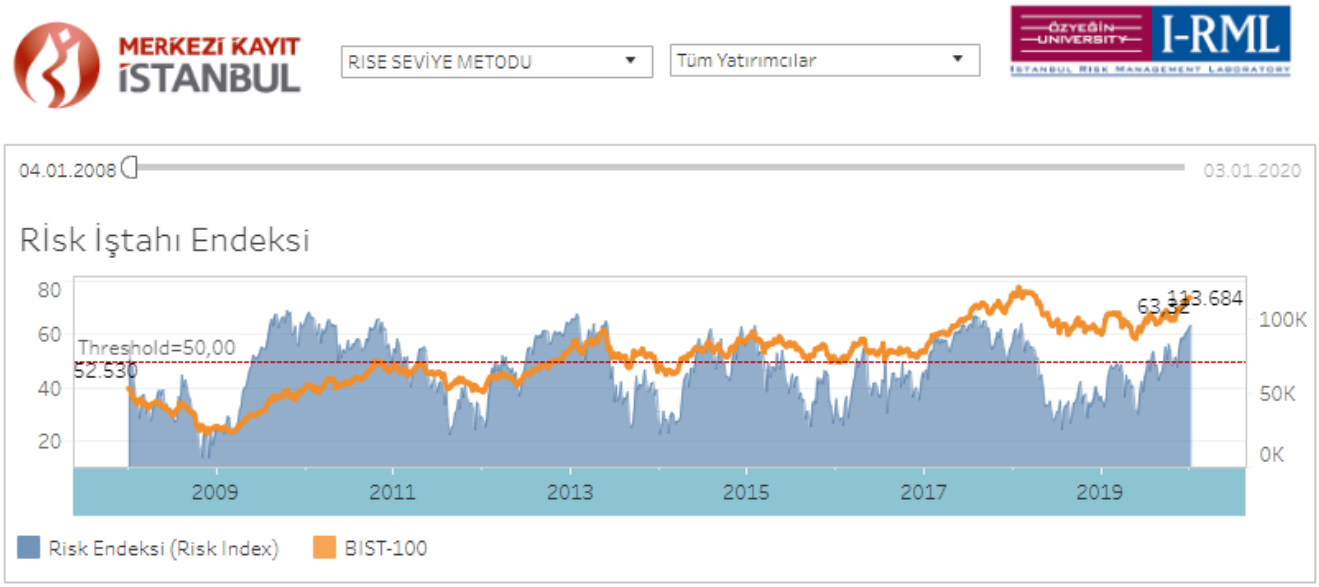

KPI Risk Endeksi (Risk Index)

Son Değer (3.1.2020)	63,3	Sene Başına Göre Değişim (%) 03.01.2020	0,00
Bir Hafta Öncesine Göre Değişim (%)	1,65	Aylık En Düşük Değer 03.01.2020	63,3
Bir Ay Öncesine Göre Değişim (%)	8,67	Aylık En Yüksek Değer 03.01.2020	63,3
Üç Ay Öncesine Göre Değişim (%)	17,27	Yıllık En Düşük Değer 03.01.2020	63,3
Bir Yıl Öncesine Göre Değişim (%)	82,66	Yıllık En Yüksek Değer 03.01.2020	63,3

MERKEZİ KAYIT İSTANBUL

RISE SEVİYE METODU | Yabancı Yatırımcılar

ÖZYEĞİN UNIVERSITY I-RML İSTANBUL RISK MANAGEMENT LABORATORY

04.01.2008 — 03.01.2020

Risk İştahı Endeksi

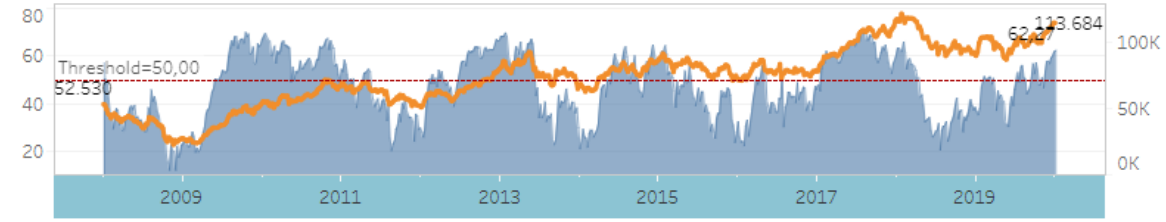

KPI Risk Endeksi (Risk Index)

Son Değer (3.1.2020)	62,3	Sene Başına Göre Değişim (%) 03.01.2020	0,00
Bir Hafta Öncesine Göre Değişim (%)	0,96	Aylık En Düşük Değer 03.01.2020	62,3
Bir Ay Öncesine Göre Değişim (%)	10,19	Aylık En Yüksek Değer 03.01.2020	62,3
Üç Ay Öncesine Göre Değişim (%)	14,99	Yıllık En Düşük Değer 03.01.2020	62,3
Bir Yıl Öncesine Göre Değişim (%)	71,03	Yıllık En Yüksek Değer 03.01.2020	62,3

MERKEZİ KAYIT İSTANBUL

RISE SEVİYE METODU | Yerli Yatırımcılar

ÖZYEĞİN UNIVERSITY I-RML İSTANBUL RISK MANAGEMENT LABORATORY

04.01.2008 — 03.01.2020

Risk İştahı Endeksi

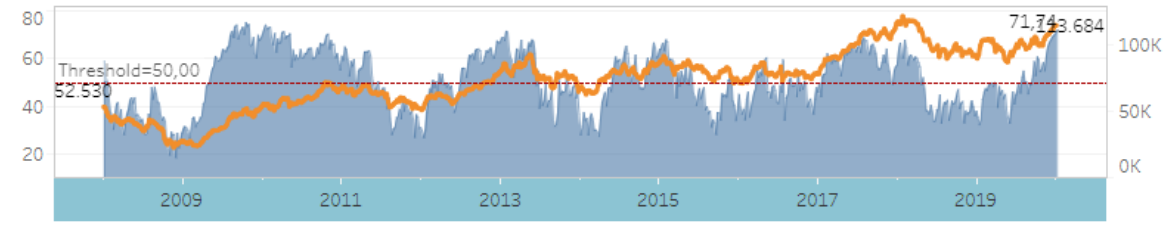

KPI Risk Endeksi (Risk Index)

Son Değer (3.1.2020)	71,7	Sene Başına Göre Değişim (%) 03.01.2020	0,00
Bir Hafta Öncesine Göre Değişim (%)	2,29	Aylık En Düşük Değer 03.01.2020	71,7
Bir Ay Öncesine Göre Değişim (%)	6,00	Aylık En Yüksek Değer 03.01.2020	71,7
Üç Ay Öncesine Göre Değişim (%)	20,30	Yıllık En Düşük Değer 03.01.2020	71,7
Bir Yıl Öncesine Göre Değişim (%)	104,37	Yıllık En Yüksek Değer 03.01.2020	71,7

14. Türkiye'de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Döviz Cinsi Bazlı Dağılımı (Kümülatif)

Nominal Değer (Milyon)	2019	2018	Yıllık Değişim
Türk Lirası	113.203	91.030	24%
Euro	5	5	0%

Döviz Türü	2019		2018	
	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı
Türk Lirası	141	746	147	741
Euro	1	1	1	1

Türkiye'de ihraç edilen özel sektör borçlanma araçlarının döviz cinsi dağılımına bakıldığında 2019'da Türk Lirası cinsinden borçlanma araçları hacmi yıllık bazda %24 artış kaydederek; 91 milyar TL'den 113 milyar TL'ye yükselmiştir. 2018'e kıyasla Türk Lirası cinsinden ihraçların ihraççı sayısı gerilerken; ISIN sayısı artmıştır.

Rezerv para cinsinden ihraçların maliyetlerinin yüksek seyretmesi sebebiyle bu para cinslerinde 2019'da 2018'e kıyasla yeni bir ihraç gerçekleştirilmemiştir.

15. Türkiye'de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Kıymet Tipi Dağılımı (Kümülatif)

Türk Lirası (Milyon)	2019	2018	Yıllık Değişim
Finansman Bonosu	52.900	38.988	36%
Sermaye Benzeri Borçlanma Aracı	19.178	15.900	21%
Özel Sektör Tahvili	18.017	16.857	7%
Yönetim Sözleşmesine Dayalı Kira Sertifikası	12.031	10.625	13%
Varlığa Dayalı Menkul Kıymet	5.512	4.590	20%
Yapılandırılmış Borçlanma Aracı	2.462	502	391%
İpotek Teminatlı Menkul Kıymet	2.000	2.000	0%

2019 yıl sonu itibarıyla Türkiye'de Türk Lirası cinsinde ihraç edilen borçlanma araçlarının neredeyse yarısını finansman bonoları oluşturmaktadır. Finansman bonolarının toplam içerisindeki payı 2018'deki %43 seviyesinden 2019'da %47'ye yükselmiştir. Finansman bonolarını

toplam içerisindeki payları sırasıyla %17 ve %16 olan Sermaye Benzeri Borçlanma Araçları ve Özel Sektör Tahvili takip etmeye devam etmektedir.

2018 yıl sonu ile kıyaslandığında ise 2019 yıl sonunda en yüksek artış Yapılandırılmış Borçlanma Araçlarında kaydedilmiştir.

Özel Sektör Tahvillerinin nominal değeri yıllık bazda sınırlı gerileme; yıl sonuna kıyasla sınırlı artış kaydetmiştir.

16. Türkiye'de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarına Yatırım Yapan Yatırımcıların Uyruk ve Kimlik Tipi Bazında Dağılımı (Kümülatif)

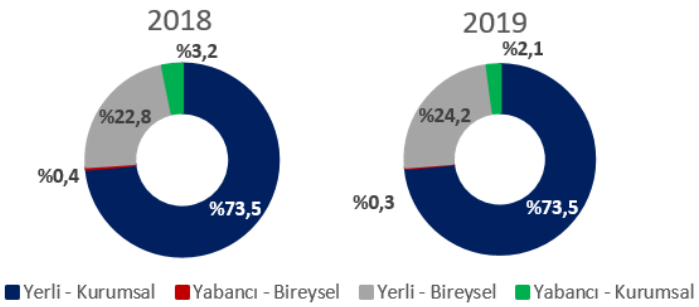

2019 yıl sonunda, yerli kurumsal yatırımcıların payı 2018 yıl sonuna kıyasla %73,5 seviyesinde sabit seyrederek; toplam içerisinde en yüksek paya sahip olmaya devam etmiştir. İhraç edilen borçlanma araçlarının TL mevduata alternatif olarak görülmeye devam ettiği dönemde %22,8 oranındaki yerli bireysel yatırımcı payı %24,2'ye yükselmiştir. Türk Lirasının ve piyasaların dalgalı seyri etkisinde yabancı kurumsal yatırımcıların toplam yatırımcı tabanı içerisindeki oranı 2018'deki %3,2 seviyesinden %2,1'e gerilemiştir.

17. Türkiye'de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının İhraççı Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)

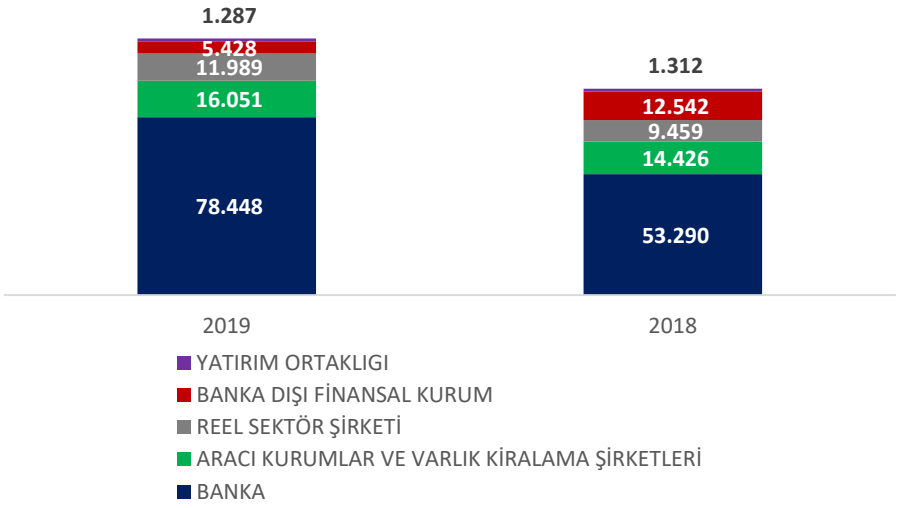

2019'da Bankalar tarafından gerçekleştirilen ihraçlar %69 ile toplam ihraçlar içerisinde en yüksek paya sahip olmaya devam etmektedir (2018: %59). Bankalar tarafından gerçekleştirilen ihraçların nominal değeri yıllık bazda %47 artmıştır. Bu ihraçları yıllık bazda %27 artışla Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketlerinin gerçekleştirdiği ihraçlar takip etmektedir. Toplam ihraçlar içerisinde nominal payı düşük olan Banka Dışı Finansal Kurum ihraçlarında ise yıllık bazda %57 seviyesinde gerileme görülmektedir. Bu düşüşle, Banka Dışı Finansal Kurumların toplam ihraççılar arasındaki payı 2018'deki %14 seviyesinden 2019'da %5'e gerilemiştir.

18. Türkiye'de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Vade Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)

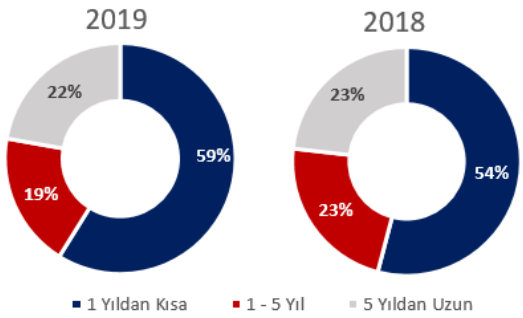

2018 yıl sonunda %54 seviyesinde olan 1 yıldan kısa vadeli ihraçların toplam içerisindeki payı 2019 yıl sonu itibarıyla %59 seviyesine yükselmiştir. 1-5 yıl vadeli ihraçların payında yaşanan

gerileme de dikkate alındığında vadesi yaklaşan ihraçların 1 yıldan kısa vadeye çekildiği görülmektedir. Yıl sonuna kıyasla 5 yıldan uzun vadeli borçlanma araçlarının payı ise neredeyse sabit kalmıştır. 1 yıldan kısa vadeli ihraçlarda yaşanan yığılma ile oluşan dengesiz dağılım, TL faiz oranlarında düşüş beklentisi ile önümüzdeki dönemde bu ihraçların refinansmanının mümkün olacağına işaret etmektedir.

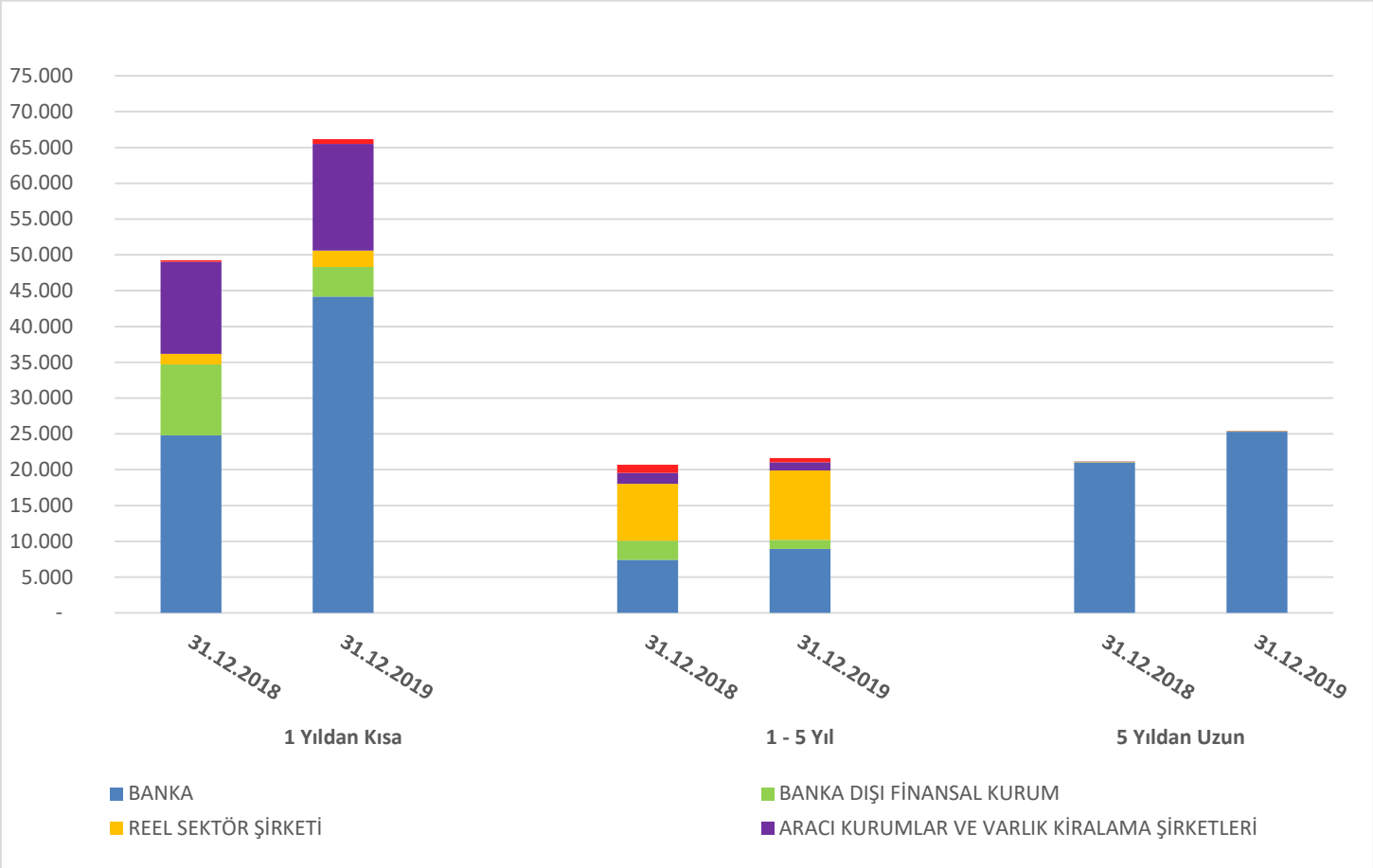

2019 yıl sonu itibarıyla toplam ihraçların %69'unu gerçekleştirmiş olan Bankaların, 1 yıldan kısa vadeli ihraç hacimleri yıllık %78 ile ciddi artış kaydederken; 1-5 yıl ve 5 Yıldan uzun vadeli ihraçlarının hacimleri %20 oranında artmıştır.

Toplam ihraçlar içerisinde payı %14 seviyesinde olan Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketleri en fazla paya sahip olan ikinci ihraççı konumunda yer almaktadır. Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketleri'nin ihraçlarının %93'ü 1 yıldan kısa vadeli ihraçlardan oluşmaktadır. Nominal değeri yaklaşık 4 milyar TL olan 5 yıldan uzun vadeli Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketleri ihraçları düşük nominal değerlerine rağmen yıllık bazda %333 artış kaydetmiştir.